

राज्यातील जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय
व तालुका लघू पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय
येथील पशुरोग निदान व पशु उपचारांच्या सेवा
देण्यासाठी पुरविण्यात आलेल्या नादुरुस्त
यंत्रसामुग्री व उपकरणांची तातडीने दुरुस्ती
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुर्घटव्यवसाय व मत्स्यव्यवसाय विकास विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक : पविआ-१०२२/प्र.क्र.१६६/पदुम-३

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक : २४ जून, २०२२.

प्रस्तावना :

राज्यातील ३३ जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय व १६९ तालुका लघू पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालयामध्ये पशुरोग निदान व पशु उपचारांच्या सेवा देण्यासाठी यंत्रसामुग्री व उपकरणे उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे. यामध्ये क्ष-किरण यंत्र, सोनोग्राफी यंत्र, हिमॉटोलॉजीकल अँनालायझर व बायोकेमिकल अँनालायझर या उपकरणांचा समावेश आहे. सदरची उपकरणे जुनी झालेली आहेत. त्यामुळे अनेक ठिकाणची वरील यंत्रसामुग्री व उपकरणे वारंवार नादुरुस्त होतात. परिणामी, संबंधित पशुवैद्यकीय दवाखान्यांच्या परिसरातील पशुंच्या रोग निदानामध्ये अडचणी येतात. तसेच पशुवैद्यकीय दवाखान्यामधील वरील उपकरणे नादुरुस्त असल्यामुळे / बंद पडल्यामुळे पशुपालकास / शेतकऱ्यास होणाऱ्या त्रासाबाबत लोकप्रतिनिधीकडून अनेकवेळा विधानमंडळामध्ये विविध आयुधाव्दारे प्रश्न मांडण्यात येतात.

२. वरील यंत्रसामुग्री व उपकरणांची दुरुस्ती करण्यासाठी शासनाकडून निधी उपलब्ध करून देण्यात येतो. बच्याच वेळा असा निधी उपलब्ध करून देण्यास विलंब होतो. त्यामुळे पशुवैद्यकीय दवाखान्यामधील नादुरुस्त यंत्रसामुग्री व उपकरणे वेळेवर दुरुस्त करणे शक्य होत नाही.

३. राज्यातील पशुरुगणांना रोगनिदान व उपचाराच्या सेवा देण्यासाठी पशुवैद्यकीय दवाखान्यातील सध्या नादुरुस्त असलेल्या यंत्रसामुग्री व उपकरणांची तातडीने दुरुस्ती करणे आवश्यक आहे. त्याअनुषंगाने आवश्यकते आदेश निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

४. वर नमूद केलेली वस्तुस्थिती विचारात घेता, यासंदर्भात खालीलप्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे:-

(१) राज्यातील जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय व तालुका लघू पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय मधील नादुरुस्त यंत्रसामुग्री व उपकरणांची आढावा घेण्यासाठी जिल्हास्तरीय, विभागस्तरीय व राज्यस्तरीय समित्या गठीत करण्यात येत आहेत.

(अ) जिल्हास्तरीय समिती

(i) जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त	-	अध्यक्ष
(ii) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी (जिल्हा परिषद)	-	सदस्य
(iii) जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त यांच्या कार्यालयातील सहायक आयुक्त पशुसंवर्धन	-	सदस्य सचिव

(ब) विभागस्तरीय समिती

(i) संबंधित प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन	-	अध्यक्ष
(ii) संबंधित जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त	-	सदस्य
(iii) सहआयुक्त पशुसंवर्धन यांच्या कार्यालयातील सहायक आयुक्त पशुसंवर्धन	-	सदस्य
(iv) सहआयुक्त पशुसंवर्धन यांच्या कार्यालयातील पशुधन विकास अधिकारी	-	सदस्य सचिव

(क) राज्यस्तरीय समिती

(i) आयुक्त पशुसंवर्धन	-	अध्यक्ष
(ii) अतिरीक्त आयुक्त पशुसंवर्धन	-	सदस्य
(iii) सहआयुक्त पशुसंवर्धन (मुख्यालय)	-	सदस्य
(iv) उपायुक्त पशुसंवर्धन (रोग नियंत्रण) (मुख्यालय)	-	सदस्य सचिव

(२) वर नमूद समित्यांचे कार्य खालील प्रमाणे राहतील :-

- (i) जिल्हा स्तरीय समितीने त्यांच्या नियंत्रणाखालील जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय व सर्व तालुका लघू पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालया मधील नादुरुस्त यंत्रसामुग्री व उपकरणांचा आढावा घेऊन जिल्हा स्तरावर उपलब्ध असलेल्या निधीमधून नादुरुस्त असलेली यंत्र सामुग्री व उपकरणे तातडीने दुरुस्त करावीत.
- (ii) जिल्हा स्तरावर या बाबींवर सर्व निधी खर्च झाल्यास विभागीय / राज्यस्तरीय कार्यालयाकडे निधीची मागणी करावी. आणि प्राप्त झालेल्या निधीमधून नादुरुस्त असलेली यंत्र सामुग्री व उपकरणे तातडीने प्राधान्याने दूरुस्त करावीत.
- (iii) विभागीय / राज्यस्तरीय कार्यालयाकडे उपलब्ध निधी पुर्णपणे खर्च झाल्यास , शासनाकडे निधीची पुनर्विनियोजनाब्दारे मागणी करावी आणि प्राप्त झालेल्या निधीमधून नादुरुस्त असलेली यंत्र सामुग्री व उपकरणे तातडीने दुरुस्त करावीत.
- (iv) जिल्हा / विभागीय / राज्यस्तरावर प्राप्त झालेल्या निधीमधून प्राधान्याने या कामासाठी निधी देण्यात यावा. उपलब्ध निधीचा यासाठी उपयोग झाल्यानंतरच शिळ्क असेल तर इतर कामासाठी वापरावा.

५. आयुक्त पशुसंवर्धन यांनी शासनाकडे निधीची मागणी केल्यानंतर त्याबाबत आवश्यकतो पाठपुरावा करणे, मंजूर झालेला निधी संबंधित जिल्हा उपायुक्त पशुसंवर्धन यांच्याकडे वितरीत करणे, नादुरुस्त यंत्रसामुग्री व उपकरणे यांची दुरुस्ती करण्यात आली किंवा कसे याबाबतचा संपूर्ण आढावा वेळोवेळी घ्यावा.

(i) राज्यातील सर्व जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय व सर्व तालुका लघू पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय येथील पशुरोग निदान व पशु उपचारांच्या सेवा देण्यासाठी पुरविण्यात आलेल्या नादुरुस्त यंत्रसामुग्री व उपकरणांची दुरुस्ती करण्यासाठी उपलब्ध निधी पुर्णपणे खर्च झाल्यास आणि यंत्र सामुग्री व उपकरणे तातडीने दुरुस्ती करणे आवश्यक असल्यास, अशा अपवादात्मक परिस्थीतीत शासनाकडून निधी प्राप्त होईपर्यंत महाराष्ट्र पशुधन विकास मंडळाकडून (MLDB) तात्पूरत्या स्वरूपात निधी उसनवारी तत्वावर घेण्यात यावा.

(ii) महाराष्ट्र पशुधन विकास मंडळाकडून आवश्यकतो निधी प्राप्त करण्यासाठी आयुक्त पशुसंवर्धन यांच्या कार्यालयाने प्राप्त झालेले मागणी पत्र विचारात घेऊन मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र पशुधन विकास मंडळ यांच्याकडे आवश्यकत्या निधीची मागणी करावी.

(iii) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र पशुधन विकास मंडळ यांनी पशुसंवर्धन आयुक्तालयाकडून प्राप्त झालेल्या मागणीपत्रावर त्यांच्या संचालक मंडळाची मान्यता घेऊन आयुक्त पशुसंवर्धन यांना उसनवारी तत्वावर निधी उपलब्ध करून द्यावा.

(iv) महाराष्ट्र पशुधन विकास मंडळाकडून जेवढा निधी घेण्यात आलेला आहे, तेवढा निधी आगामी विधीमंडळाच्या अधिवेशनामध्ये पुरवणी मागणीद्वारे अर्थसंकल्पीत करून, सदर निधी महाराष्ट्र पशुधन विकास मंडळास परत करण्यात यावा. सदरची कार्यवाही करण्याची जबाबदारी आयुक्त पशुसंवर्धन यांची राहील.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०२२०६२४१५३७००३१०९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरी साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(विकास तु.कदम)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रती,

१. आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२. अतिरीक्त आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
३. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र पशुधन विकास मंडळ, नागपूर.
४. सहआयुक्त पशुसंवर्धन (मुख्यालय), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
५. सर्व प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन.
६. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त.
७. उपायुक्त पशुसंवर्धन (रोग नियंत्रण) (मुख्यालय), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
८. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी (जिल्हा परिषद)
९. निवड नस्ती